

Marktonderzoek

Professional Master
"Transitie naar Duurzaamheid"

Opdrachtgever:
Avans Hogeschool
Arnhem, 9 maart 2021

K
PLUS
V

Marktonderzoek

Professional Master
"Transitie naar Duurzaamheid"

Opdrachtgever:
Avans Hogeschool
Arnhem, 9 maart 2021

Contactpersoon:
Helena Bühler
06 27 08 55 41
h.buehler@kplusv.nl

Joep Welschen
06 21 533 793
j.welschen@kplusv.nl

Inhoud

Managementsamenvatting	6	5.2	Kennis en expertisegebieden professional Master	25
1 Inleiding	8	5.3	Skills en vaardigheden "transitie naar duurzaamheid"	25
1.1 Aanleiding en context	8	5.4	Masterclasses versus volledig Masterprogramma	25
1.2 Doel en onderzoeksvragen	8	5.5	Belangrijke aspecten opleidingsprogramma	25
1.3 Opzet van dit rapport	10	5.6	Deelname learning community	26
2 Opzet marktonderzoek	11	5.7	Traineeship	26
3 Achtergrondinformatie respondenten	14	6 Samenvatting belangrijkste resultaten	27	
3.1 Kenmerken respondentengroep "Professionals"	14	7 Conclusie	29	
3.2 Kenmerken respondentengroep "Studenten"	16			
4 Resultaten "Professionals" per hoofdthema	17	Bijlagen		
4.1 Interesse duurzaamheid en bij- en nascholingsbehoefte	17	Onze contactgegevens	30	
4.2 Kennis- en expertisegebieden Professional Master	18			
4.3 Skills en vaardigheden "transitie naar duurzaamheid"	19			
4.4 Masterclasses versus volledig Masterprogramma	20			
4.5 Belangrijke aspecten opleidingsprogramma	21			
4.6 Deelname learning community	22			
4.7 Traineeship	23			
5 Resultaten "Studenten" per hoofdthema	24			
5.1 Interesse duurzaamheid en bij- en nascholingsbehoefte	24			

Managementsamenvatting

Het Centre of Expertise Biobased Economy (CoE BBE) heeft KplusV gevraagd een marktonderzoek uit te voeren om in kaart te brengen wat de bij- en nascholingsbehoefte is bij de doelgroepen "professionals" en "studenten" rondom het *thema transitie naar duurzaamheid*. Deze managementsamenvatting geeft inzicht in de belangrijkste bevindingen en adviezen.

Het onderzoek is gebaseerd op een digitale enquête die is ingevuld door 295 respondenten uit de twee doelgroepen "professionals" en "studenten":

- "Professionals": respondenten zijn met name afkomstig van grootbedrijven, overheden, het mkb, maar ook zzp'ers en professionals die in startups en scale-ups, stichtingen en onderwijsinstellingen werken hebben de enquête ingevuld. De meerderheid van de professionals werkt voor organisaties die gevestigd zijn in de provincie Noord-Brabant. Voor de data-analyse lag de focus op de subgroep *grootbedrijf, mkb en overheid*.
- "Studenten": respondenten die de enquête hebben ingevuld studeren op dit moment aan de Avans Hogeschool. Studenten vanuit de Economie en Bedrijfskunde tak zijn sterk vertegenwoordigd. Een kleine groep studenten heeft een andere studieachtergrond (variërend van techniek tot taal).

Uit het marktonderzoek blijkt dat er in de markt een duidelijke behoefte is aan bij- & nascholingsmogelijkheden rondom het thema transitie naar duurzaamheid. De markt heeft daarbij een duidelijke vraag naar flexibele, laagdrempelige, modulaire opleidingsblokken zoals Masterclasses, zodat heel gericht persoonlijk kan worden

afgestemd op de eigen behoefte. Desalniettemin is er ook een groep die juist behoefte heeft aan een volledig Masterprogramma van twee jaar. Een gecombineerd aanbod met ruime keuzemogelijkheid lijkt daarom het best aan te sluiten op de vraag.

De data-analyse toont aan dat professionals en studenten op zoek zijn naar integrale kennis en expertise rondom duurzaamheid vanuit verschillende disciplines. Onderstaand de kennis- & expertisegebieden die in een nieuwe Professional Master volgens de doelgroep met name aan bod zouden moeten komen:

- Kennis over circulaire economie
- Kennis over ketensamenwerking
- Gedragsverandering voor duurzaamheid
- Innovatiemanagement
- Duurzaamheid meten & monitoren
- Kennis over energietransitie
- Kennis over wet & regelgeving rondom duurzaamheid
- Duurzaam financieren.

Daarnaast heeft de markt een duidelijk beeld over welke skills en vaardigheden nodig zijn om de transitie naar duurzaamheid voor elkaar te krijgen. Samenwerken & cocreatie en verandermanagement staan daarbij centraal en zouden daarom ook zeker in een nieuw opleidingsprogramma terug moeten komen.

De resultaten van dit marktonderzoek bevestigen dat er inderdaad een markt is voor het beoogde nieuwe opleidingsprogramma. De grote lijnen van de beoogde Professional Master gericht op het thema

"Transitie naar Duurzaamheid" zijn door de analyse in kaart gebracht. Het advies is om in een volgende stap te concretiseren welke theoretische concepten en modellen én welke praktische technieken en methoden gekoppeld kunnen worden aan de verschillende kennisgebieden en vaardigheden die middels dit onderzoek geïdentificeerd zijn.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Dat bedrijven en organisaties duurzamer willen en moeten ondernemen, is een gegeven. Om succesvol stappen te kunnen zetten richting een duurzame, circulaire toekomst zijn echter nieuwe inzichten en vaardigheden nodig. Daarom zijn er nieuwe opleidingsprogramma's nodig die zich richten op de verduurzaming van organisaties en systeemveranderingen.

De trend is dat er steeds meer arbeidsplaatsen komen die gerelateerd zijn aan verduurzaming. Professionals uit de huidige beroepspraktijk, zoals werknemers in het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid, staan in toenemende mate voor de uitdaging om innovatieve oplossingen te vinden voor complexe verduurzamingsvraagstukken en grip te hebben op duurzame systeemveranderingen en transities.

Het Centre of Expertise Biobased Economy (CoE BBE) heeft daarom het initiatief genomen om in een marktonderzoek te laten onderzoeken wat de daadwerkelijke vraag en behoefte uit de markt is voor de ontwikkeling van nieuw onderwijs op masterniveau (Professional Master en Masterclasses) binnen Avans Hogeschool rondom het thema "transitie naar duurzaamheid". Een masteropleiding op maat die huidige professionals de nodige handvatten moet gaan bieden om als change agent of keten- & duurzaamheidsmanager in de eigen organisatie aan de slag te gaan.

Avans Hogeschool is een belangrijke speler in het (innovatie) ecosysteem in Zuidwest-Nederland. De regio beschikt over een sterk (internationaal) chemisch-logistiek cluster, een sterke agrofood sector en een hoge concentratie van economische activiteiten. De samenwerking tussen kennisinstellingen, zoals Avans, overheidsinstanties en het bedrijfsleven (van startups tot grootbedrijven) vormen een krachtige basis voor een nieuw, praktijkgericht opleidingsprogramma.

Het Centre of Expertise Biobased Economy is een samenwerkingsverband tussen Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences. Centres of Expertise zijn door het ministerie van OCW ingesteld om het hoger onderwijs nadrukkelijker te koppelen aan regionaal economische speerpunten zoals bijvoorbeeld biobased economy. Het zijn actiegerichte samenwerkingsverbanden op verschillende expertisegebieden waarin bedrijven en onderwijsinstellingen, overheden en andere publieke organisaties samen innoveren, experimenteren en investeren. Samen met haar stakeholders zet het CoE BBE zich in voor het vernieuwen van het hbo-onderwijs en voor praktijkgericht onderzoek dat ertoe doet. Zo zorgt het CoE BBE voor uitstekend opgeleide professionals die de transitie naar een duurzame en biobased-samenleving dragen en vormgeven.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Doel van het marktonderzoek was om een gevalideerde inschatting te geven van de daadwerkelijke vraag en behoefte uit de markt voor de

ontwikkeling van een nieuwe masteropleiding rondom het thema "Transitie naar duurzaamheid". Concreet betekent dit dat er in het kader van dit marktonderzoek op hoofdlijnen in kaart is gebracht of er een bij- en nascholingsbehoefte is bij de doelgroepen "professionals" en "studenten" op het vlak van duurzaamheid, en zo ja op welke thema's en vaardigheden. De volgende vragen stonden centraal in het onderzoek:

- In hoeverre is de doelgroep geïnteresseerd om zich als duurzaamheidsprofessional op te laten leiden en door te ontwikkelen?
- Welke thema's en expertisegebieden moeten aan bod komen in een nieuwe Masteropleiding gericht op duurzaamheid?
- Welke skills en vaardigheden heeft de doelgroep nodig om tot oplossingen te komen en hun organisaties in beweging te krijgen?
- Wat zijn de "blinde vlekken" voor wat betreft de daadwerkelijke behoefte op de markt (aanvullende thema's/disciplines)?

Daarnaast is er in het marktonderzoek stilgestaan bij de achtergrondinformatie van de respondenten en/of de organisaties waar zij werkzaam zijn (o.a. sector, type organisatie, functie, werkervaring, opleidingsniveau, affiniteit en ervaring rondom duurzaamheid).

Door het in kaart brengen van de achtergrondinformatie en kenmerken van de doelgroep kan de inhoud en opbouw van de nieuwe masteropleiding nog beter ingericht en afgestemd worden op de daadwerkelijke behoeftes van professionals en studenten. De beoogde nieuwe Masteropleiding zal hen uiteindelijk de nodige handvatten bieden om de transitie naar duurzaamheid binnen de verschillende organisatie voor elkaar te krijgen.

Het onderzoek is begeleid door Bas Koebrugge (CoE BBE) en Han van Osch (CoE BBE).

Begripsbepaling

Kern van het onderzoek is het begrip "transitie naar duurzaamheid". Onderstaand wordt stapsgewijs toegelicht wat we hieronder verstaan.

Een transitie is een structurele, systematische verandering van de maatschappij, die het resultaat is van op elkaar ingrijpende en elkaar versterkende grootschalige technologische, economische, ecologische, sociaal-culturele en institutionele ontwikkelingen. Transities vinden plaats binnen sociaal-maatschappelijke systemen als energie, mobiliteit, agricultuur en gezondheidszorg.

Duurzaamheid en duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van de toekomstige generaties tekort te doen. Het gaat hierbij om economische, sociale en leefomgevingsbehoeften.

In 2015 zijn door de Verenigde Naties 17 wereldwijde doelstellingen (Sustainable Development Goals) vastgelegd voor duurzame ontwikkeling. Voorbeelden zijn een schoon milieu, biodiversiteit in de natuur, een hoogopgeleide en gezonde bevolking, goed werkende sociale netwerken en maatschappelijk vertrouwen.

De transitie naar duurzaamheid betreft iedereen: overheden, het bedrijfsleven, kennisinstellingen en burgers/consumenten. Zij zetten samen in op het behalen van de duurzame ontwikkeldoelstellingen en zorgen samen voor een structurele verandering naar een maatschappij, waar de behoeften van het heden hand in hand gaan met de behoeften van toekomstige generaties.

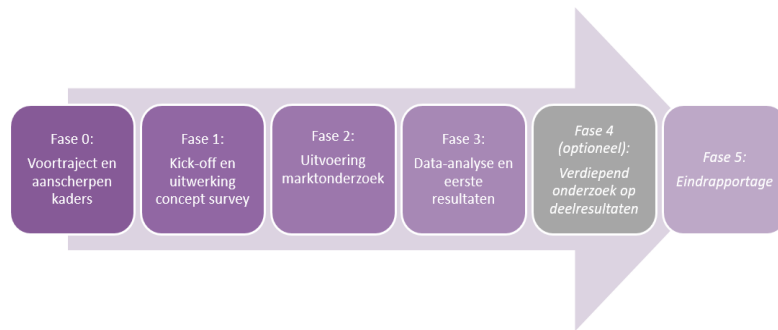
1.3 Opzet van dit rapport

Hoofdstuk 2 behandelt de aanpak van het marktonderzoek en de opzet van de enquête. Hoofdstuk 3 gaat in op de achtergrondinformatie van de respondenten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de doelgroep "professionals" en de doelgroep "studenten". Hoofdstuk 4 biedt een overzicht van de resultaten voor de primaire doelgroep professionals, gestructureerd langs een aantal thema's. In hoofdstuk 5 worden de resultaten voor de doelgroep studenten besproken. Vervolgens worden in hoofdstuk 6 de belangrijkste uitkomsten van het marktonderzoek samengevat. Afsluitend worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen geformuleerd en de onderzoeksvragen beantwoord.

2 Opzet marktonderzoek

Het onderzoekstraject heeft in vier fases plaatsgevonden. Ieder met een eigen doorlooptijd, met duidelijke afspraken en met concrete deliverables. Onderstaand een overzicht van de verschillende fases.

Figuur 1: Fases van het onderzoekstraject

Fase 0: voortraject en aanscherpen kaders

Als eerste stap vond er op 22 september 2020 een werksessie plaats met de samenwerkingspartners van het CoE BBE. Het doel van de sessie was om de uitgangspunten van het marktonderzoek te toetsen en te verfijnen. Gezamenlijk is in het kader van de werksessie geïnventariseerd en geconcretiseerd welke thema's en onderwerpen centraal zouden moeten staan in een nieuwe Professional Master gericht op "Transitie naar duurzaamheid".

Deze inventarisatie en concretisering diende ook als basis en vertrekpunt voor het uitwerken van de enquête-vragenlijst.

Onderstaand een samenvatting van wat er in het kader van de werksessie is besproken:

- Multi- en interdisciplinariteit zou centraal moeten staan in een nieuwe opleiding: het is wenselijk dat de beoogde doelgroep uit een breed palet aan thema's uit verschillende disciplines kan kiezen;
- Het is wenselijk dat de speerpunten (circulair / biobased / innovatie) die in de regio centraal staan terugkomen in de thematische modules;
- Er zijn top 6 themagebieden voor mogelijke modules geïdentificeerd:

Naast de werksessie heeft er in afstemming met het CoE BBE een verdiepend gesprek plaatsgevonden met Avans-collega Josje Knoop. Als expert in onderwijsontwikkeling heeft zij haar inzichten en visie gedeeld wat betreft de beoogde Professional Master. Onderstaand een korte samenvatting van de besproken punten:

- Het volledige masterprogramma zal twee jaar duren;

- Er zullen naar verwachting zes inhoudelijke modules aangeboden worden;
- De modules zullen ook los aangeboden worden als masterclasses;
- De modules zullen daarnaast ook gekoppeld kunnen worden aan andere masterprogramma's binnen Avans.

Er zijn daarnaast ook de eerste inzichten uit het (lopend) onderzoek van Avans naar de haalbaarheid van het oprichten van een professional master besproken. Deze geven nog weinig inzicht in de daadwerkelijke behoefte van de markt.

Overige activiteiten in fase 0 zijn onderstaand samengevat:

- Inventarisatie beschikbare documentatie;
- Voorbereiding database (toegang tot en/of gebruik van relatiebestanden van de betrokken samenwerkingspartners);
- Verdiepende gesprekken met enkele samenwerkingspartners (o.a. Port of Moerdijk).

Fase 1: Kick-off en uitwerking concept survey

In een kick-off bijeenkomst met vertegenwoordigers vanuit het CoE BBE en Avans zijn de uitkomsten uit de werksessie besproken en zijn de volgende stappen van het onderzoek en de beoogde planning toegelicht.

Wat betreft de uitwerking van de vragenlijst en online-enquête zijn vervolgens de volgende stappen uitgevoerd:

- Twee verschillende vragenlijsten zijn uitgewerkt omdat er sprake was van twee doelgroepen, professionals én studenten (zie bijlage);
- De vragenlijst borduurt voort op informatie die is opgehaald en besproken in het kader van de werksessie met de samenwerkingspartners (zie Fase 0);
- Het format voor de enquête is in afstemming met het CoE BBE gefinaliseerd.

Fase 2: uitvoering marktonderzoek

Om zoveel mogelijk respondenten uit de doelgroepen "professionals" en "studenten" te benaderen voor de enquête, zijn het Centre of Expertise Biobased Economy en de aanjagers van het project waar dit marktonderzoek onderdeel van uitmaakt (Circulair Biobased Delta, Green Chemistry Campus, Haven Moerdijk, REWIN, Rabobank en Provincie Noord-Brabant) gevraagd om de enquête te delen in hun eigen netwerk. De enquête is door de aanjagende partijen breed uitgezet via de eigen nieuwsbrief of via een mailing.

De enquête was in totaal 7 weken online (via het programma Survey Monkey).

Fase 3: Data-analyse en eerste resultaten

Doelstelling was om via de uitgezette enquête een steekproef te bereiken van tenminste n=100 respondenten; waarvan 75% professionals en 25% studenten.

Er hebben in totaal 295 respondenten de enquête ingevuld. Hiervan zijn 81 professionals en 215 studenten. De oorspronkelijke doelstelling is ruim behaald, waarbij er naar verhouding meer studenten hebben deelgenomen dan oorspronkelijk verwacht. Het gemiddelde voltooiingspercentage (volledig ingevulde vragenlijsten) ligt bij professionals op ongeveer 60%, en bij studenten op 40%.

Fase 4 (optioneel): Verdiepend onderzoek op deelresultaten

Deze fase werd als optionele verdiepingsslag opgenomen in het plan van aanpak. In afstemming met het CoE BBE is er voor gekozen om pas na afronding van dit marktonderzoek te verkennen of en door middel van welke instrumenten de inhoud van de Master in meer detail getoetst en aangescherpt kan worden.

Fase 5: eindrapport

De eerste resultaten zijn op 19 januari 2021 in een (online) vergadering teruggekoppeld aan het CoE BBE en Avans. In het kader van deze terugkoppelingssessie is ook besproken welke onderdelen van de analyse nog verder uitgediept kunnen worden en op welke primaire doelgroep de analyse moet focussen.

KplusV is vervolgens aan de slag gegaan met een verdiepende analyse. De resultaten uit deze analyse zijn eind januari door het CoE BBE met de andere samenwerkingspartners gedeeld.

De inzichten uit fases 0 – 4 zijn uitgewerkt in de voorliggende eindrapportage.

In de volgende hoofdstukken worden de resultaten van de enquête weergegeven. Als eerste wordt op de achtergrondinformatie van de respondenten ingegaan en worden de kenmerken van de bevroegde doelgroepen (professionals en studenten) getoond.

3 Achtergrondinformatie respondenten

De enquête is begonnen met vragen over de achtergrond van de doelgroepen "Professionals" en "Studenten". Gezien er verschillende vragenlijsten gehanteerd zijn in dit onderzoek, zijn er uiteindelijk twee datapools ontstaan die apart van elkaar geanalyseerd zijn. Aangezien er dus in het hele onderzoek onderscheid gemaakt is tussen de doelgroep "Professional" (= huidige werknemers) en "Studenten" gaan we ook de resultaten apart van elkaar bespreken. Als eerste wordt er ingegaan op de achtergrondinformatie van de respondentengroep "Professionals". De vragen gaan zowel in op de individuele kenmerken van de respondenten en op kenmerken van de organisaties waar zij voor werken.

3.1 Kenmerken respondentengroep "Professionals"

In totaal hebben n=81 professionals de enquête ingevuld, waarbij n=50 professionals de vragenlijst volledig ingevuld hebben.

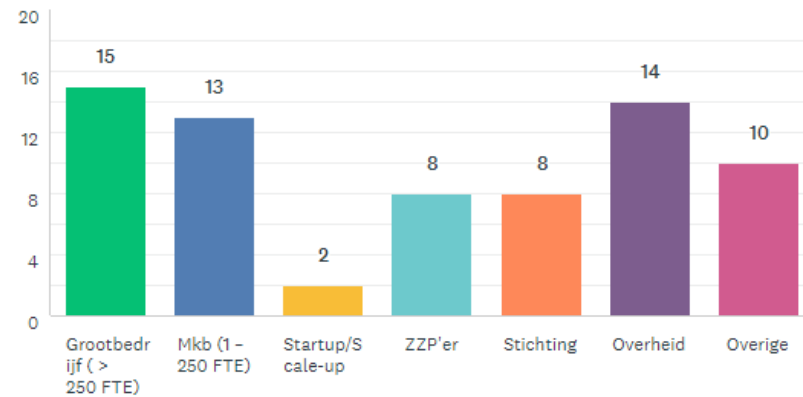
Type organisatie

N=70 professionals hebben aangegeven voor welk type organisatie zij werken:

- Uit de enquête blijkt dat de grootste groep respondenten (n= 42) werkzaam is in een van de volgende organisatietypes:
  - Grootbedrijf (>250 FTE)
  - Overheid
  - Mkb

Dit sluit goed aan bij de primaire doelgroep waar de beoogde professional Master zich naar verwachting op gaat richten.

In afstemming met de CoE BBE ligt de focus van de data-analyse in hoofdstuk 4 daarom op deze drie organisatietypes.

Figuur 2: overzicht "type organisaties"

- De kleinste groep respondenten is werkzaam in een startup of scale-up.
- De organisaties die 'overige' hebben ingevuld, hebben middels een open antwoordveld aangegeven om wat voor soort organisatie het gaat (eigen bedrijven, onderwijs beleid, ZZP'er).

Sectoren en locatie

In de enquête werd ook gevraagd in welke sectoren de respondenten actief zijn. Daarbij konden meerdere antwoorden worden gegeven indien van toepassing. Respondenten zijn met name werkzaam in de volgende sectoren:

- Industrie (bijv. chemicaliën, maakindustrie,..)
- Onderwijs
- Zakelijke dienstverlening
- Water- en afvalverwerking
- Bouwnijverheid
- Overige (o.a. netwerkorganisatie, biobased economie tech development, ontwerp bureau, autobedrijf)

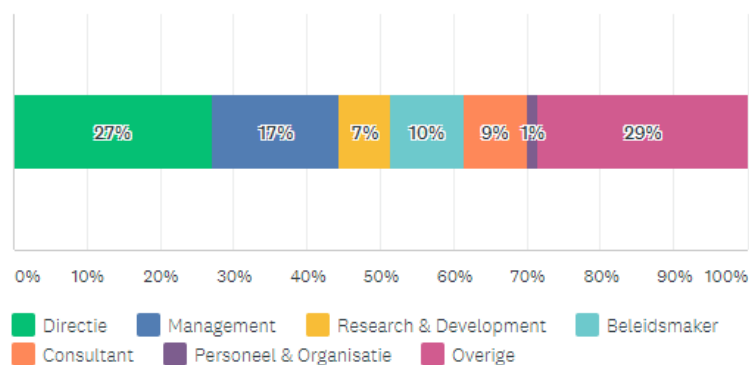
De grootste groep respondenten (60%) werkt voor een organisatie die gevestigd is in Noord-Brabant; de rest werkt in Zeeland, Zuid-Holland, Gelderland en Limburg. Onderstaand een wordcloud-overzicht van de gemeenten (vestigingsplaats organisaties).

Functiegroep en werkervaring

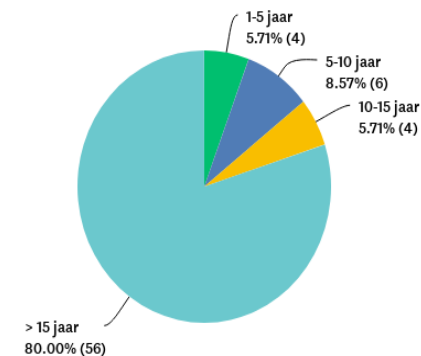
De grootste groep respondenten hoort bij onderstaande functiegroepen:

- Overige (hier werd voornamelijk projectmanager ingevoerd, daarnaast eigenaar, docent, adviseur, architect, instructeur, ontwerper of ondersteunend medewerker)
- Directie
- Management

Figuur 4: Overzicht functiegroep professionals

Opvallend is dat 80% van de respondenten meer dan 15 jaar werkervaring heeft. Deze uitkomst kan worden verklaard door het feit dat de meerderheid van de respondenten een directie- of management-functieniveau heeft.

Figuur 5: overzicht werkervaring professionals

Er kan dus geconcludeerd worden dat de enquête met name door professionals is ingevuld die al veel werkervaring hebben en wellicht minder open staan voor een deelname aan een volledig opleidingsprogramma.

Opleidingsniveau en studieachtergrond

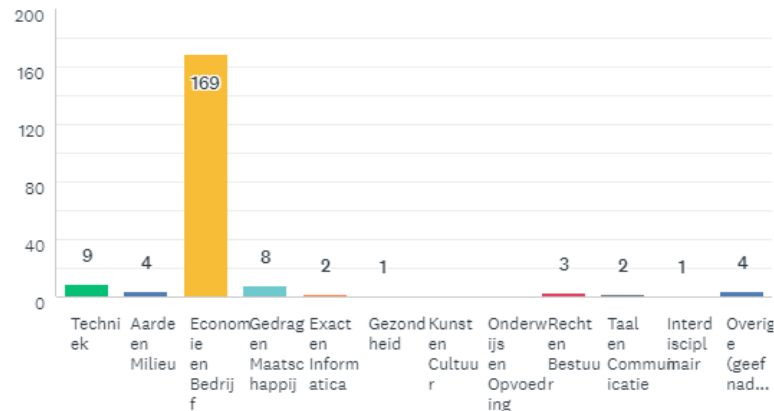
In de enquête werd ook gevraagd wat het huidige opleidingsniveau van de respondent is. 39% van de respondenten heeft een wetenschappelijke achtergrond. 42% heeft een hbo opleiding gevolgd. De overige respondenten hebben een PhD gedaan.

Bij de vraag op welk(e) domein(en) de respondenten zijn afgestudeerd heeft de grootste groep respondenten aangegeven een studieachtergrond in techniek (50%) of economie (35%) te hebben. Overige is de grootste groep hierna (15%). Respondenten uit deze groep hebben een studieachtergrond in Architectuur, Journalistiek, Vormgeving, Voeding, ICT, Chemietechniek, Marketing of verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Er kan dus geconcludeerd

worden dat een vrij diverse groep professionals de enquête hebben ingevuld.

3.2 Kenmerken respondentengroep "Studenten"

Figuur 6: Overzicht studieachtergrond studenten

Naast de doelgroep "professionals" is er ook een tweede doelgroep onderzocht: hbo studenten. Ondanks dat de meeste studenten na het afstuderen eerst het werkleven ingaan, is er ook een deel dat rechtstreeks doorstroomt naar een volgende opleiding.

Voor de respondentengroep "studenten" is een aparte vragenlijst gehanteerd. De vragen gaan in op de individuele kenmerken van de respondenten.

In totaal hebben n=215 studenten de enquête ingevuld waarbij n=94 de vragenlijst volledig hebben ingevuld.

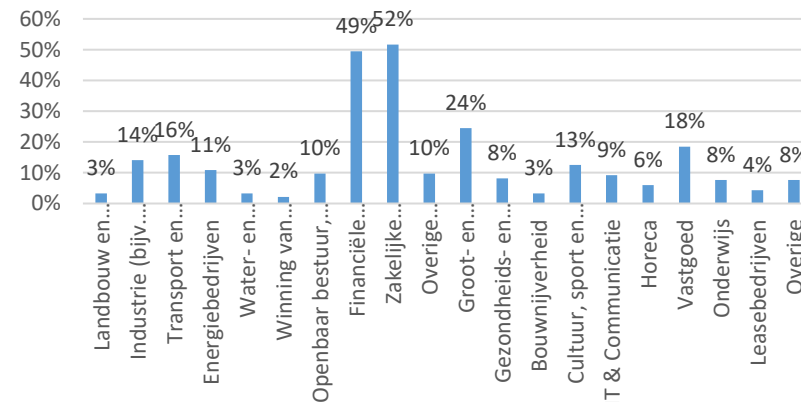
Studieachtergrond, locatie en opleidingsniveau

Uit de enquête blijkt dat 92% van de studenten een studieachtergrond in "economie en bedrijfskunde" heeft; de rest volgt een andere studie, van Techniek tot Taal en communicatie.

96% geeft aan een hbo bachelor te doen in Noord-Brabant.

Sector toekomstige werkgever

In de enquête werd ook gevraagd in welke sectoren de respondenten graag zouden willen werken. Het was hierbij mogelijk om meerdere antwoorden aan te vinken. Uit de data-analyse blijkt dat de meerderheid van de studenten in de financiële of zakelijke dienstverlening zouden willen werken. Dit sluit aan bij hun studiekeuze.

Figuur 7: Overzicht sectorvoorkeuren toekomstige werkgever

4 Resultaten "Professionals" per hoofdthema

In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven aan de hand van zeven hoofdthema's:

- Interesse duurzaamheid en bij- & nascholingsbehoefte;
- Kennis & expertisegebieden professional Master;
- Skills en vaardigheden "transitie naar duurzaamheid";
- Masterclasses versus volledig Masterprogramma;
- Belangrijke aspecten opleidingsprogramma;
- Deelname learning community;
- Traineeship.

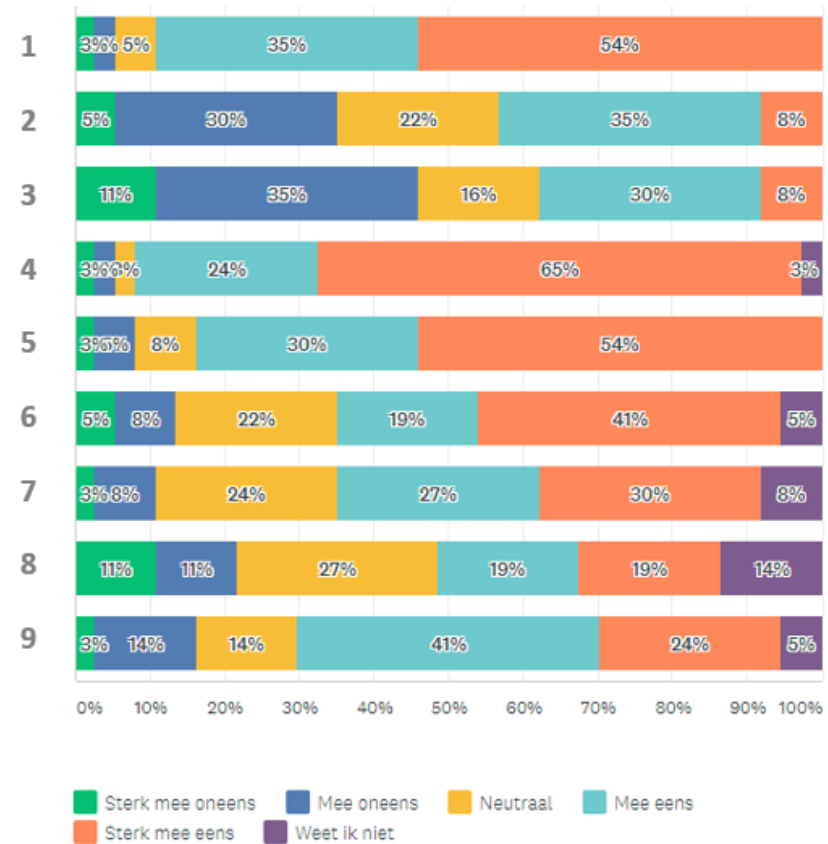
De analyse focust daarbij op de primaire doelgroep van de professional master en tevens grootste groep van de respondenten: professionals die werkzaam zijn in een grootbedrijf, in het mkb of bij de overheid (n=42).

4.1 Interesse duurzaamheid en bij- en nascholingsbehoefte

Door middel van een aantal stellingen is onderzocht in hoeverre de respondenten (vanuit individueel én organisatieperspectief) interesse hebben in het onderwerp "duurzaamheid", en of er een algemene behoefte is met betrekking tot bij- en nascholing rondom het thema.

1. Bijna alle respondenten (89%) geven aan een sterke affiniteit met het thema duurzaamheid te hebben.
2. 43% geven aan een bij- & nascholingsbehoefte op het vlak van duurzaamheid te hebben.

3. 38% van de respondenten is geïnteresseerd om zich als duurzaamheidsprofessional op te laten leiden en door te ontwikkelen.

Figuur 8: overzicht van de resultaten voor de "stellingen rondom duurzaamheid"

4. 89% geeft aan dat de organisatie (waar de respondenten voor werken) zich aangetrokken voelt door het onderwerp duurzaamheid.
5. 84% van de organisaties heeft zelfs al concrete stappen gezet richting duurzaamheid.
6. 60% van de organisaties heeft al een duurzaamheidsstrategie.
7. 57% van de respondenten geeft aan dat hun organisaties behoefte hebben aan nieuwe kennis en vaardigheden om concrete stappen te zetten richting duurzaamheid.
8. 38% van de professionals heeft het idee dat hun organisatie op korte en middellange termijn behoefte heeft aan een interne duurzaamheidsprofessional. Er is echter ook een groep die of "neutraal" (27%) of "weet ik niet" (14%) gekozen heeft bij de antwoordopties. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de respondenten zelf er geen zicht op hebben of er een dergelijke behoefte vanuit de organisatie aanwezig is.
9. 65% denkt dat het voor hun organisatie interessant is om eigen personeel op te leiden tot duurzaamheidsprofessional.

Wat betreft het individueel perspectief kan dus het volgende geconcludeerd worden:

- de geteste groep professionals heeft een sterke affiniteit met het thema duurzaamheid (90%);
- een kleine helft (43%) heeft een bij- & nascholingsbehoefte op het vlak van duurzaamheid en interesse in deelname aan een

duurzaamheidsopleiding (met name binnen de groep "grootbedrijf" en "overheid").

Wat betreft het organisatieperspectief kunnen we de volgende conclusie trekken:

- Meer dan de helft (65%) van de geteste groep professionals geeft aan dat de organisatie waar zij voor werken interesse heeft om eigen medewerkers op te laten leiden tot duurzaamheidsprofessional. De interesse is groter dan de daadwerkelijke behoefte om een duurzaamheidsprofessional aan te stellen (38%). Er is echter wel een duidelijke behoefte aan nieuwe kennis & expertise om met verduurzaming aan de slag te gaan binnen de organisaties (57%).
- De meerderheid van de geteste groep respondenten werkt voor organisaties die intern reeds bezig zijn met verduurzaming (84%).

4.2 Kennis- en expertisegebieden Professional Master

De geteste groep respondenten geeft aan dat met name onderstaande Top 6 kennis- & expertisegebieden zeer belangrijk tot belangrijk zijn om de duurzame transitie in hun organisaties te bevorderen:

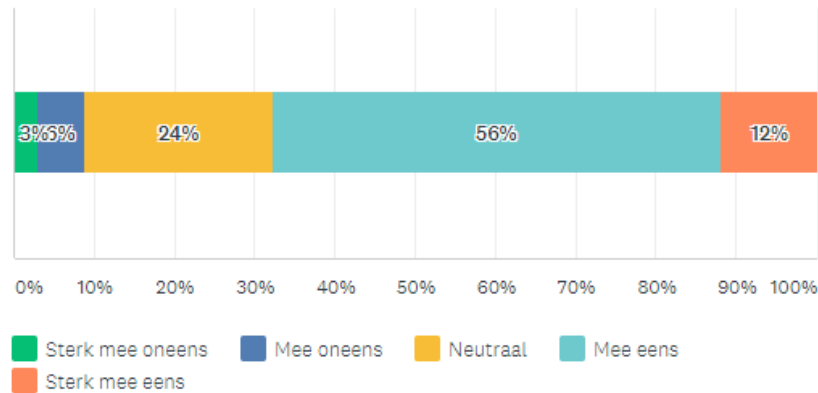
1. Kennis over circulaire economie
2. Kennis over ketensamenwerking
3. Gedragsverandering voor duurzaamheid
4. Innovatiemanagement
5. Duurzaamheid meten & monitoren
6. Kennis over energietransitie

Onderstaande drie gebieden scoorden het laagst bij de onderzochte doelgroep:

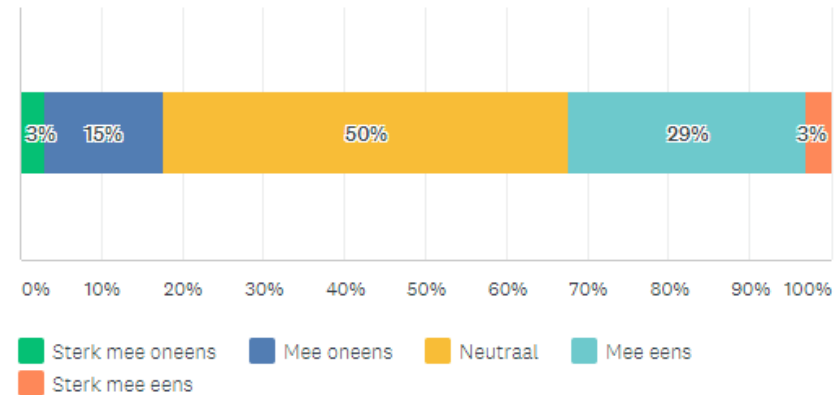
1. Duurzaam financieren
2. Milieukundige kennis
3. Marketing voor duurzaamheid

Daarnaast werd aan de respondenten gevraagd of hun organisaties op zoek zijn naar integrale kennis en expertise rondom het thema duurzaamheid. De grote meerderheid reageerde met "mee eens" (56%) en "sterk mee eens" (12%).

Figuur 9: Overzicht resultaten "behoefte aan integrale kennis"

Aan de andere kant werd ook gevraagd of de respondenten op zoek zijn naar hele specifieke kennis en expertise rondom duurzaamheid. Slechts 29% respondenten reageerde op deze vraag met "mee eens" of "sterk mee eens" (3%). De bevraagde groep heeft dus met name een brede/integrale kennisbehoefte rondom duurzaamheid. Dit onderstreept en bevestigt de beoogde integrale insteek van de nieuwe professional Masteropleiding.

Figuur 10: Overzicht resultaten "behoefte specifieke kennis"

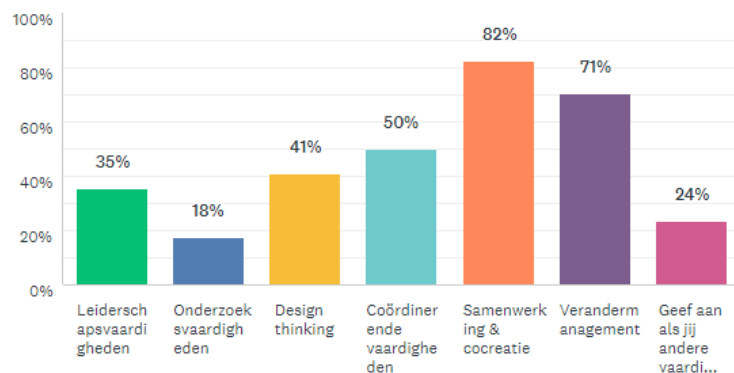
4.3 Skills en vaardigheden "transitie naar duurzaamheid"

In de enquête werd aan de professionals gevraagd welke skills en vaardigheden een duurzaamheidsprofessional volgens hen zou moeten hebben? Daarbij waren meerdere antwoorden mogelijk. De meerderheid van de respondenten geeft aan dat een duurzaamheidsprofessional met name onderstaande twee skills en vaardigheden zou moeten hebben:

- Samenwerken & cocreatie (82%)
- Verandermanagement (71%)

Ook de categorieën "Coördinerende vaardigheden" (50%) en "Design thinking" (41%) scoren hoog. "Leiderschapsvaardigheden" (35%) en onderzoeksvaardigheden (18%) vinden de respondenten iets minder belangrijk.

Figuur 11: Overzicht resultaten "skills & vaardigheden duurzaamheidsprofessional"

De respondenten konden daarnaast door middel van een opmerkingenveld additionele skills en vaardigheden¹ toevoegen. De opmerkingen gaan naast vaardigheden ook in op kennis- & expertisegebieden. De opmerkingen sluiten grotendeels aan bij de categorieën die reeds onderdeel van de vragenlijst zijn en/of vullen deze inhoudelijk verder aan.

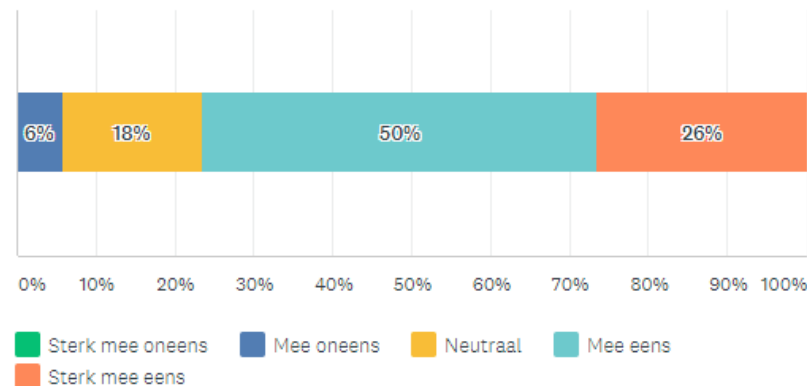
4.4 Masterclasses versus volledig Masterprogramma

Uit de enquête blijkt dat de onderzochte groep "professionals" enthousiast is over een mogelijke deelname aan Masterclasses (enkele modules).

76% van de geteste groep respondenten geeft aan dat deelname aan

¹ Additionele skills & vaardigheden die door de respondenten werden genoemd: beïnvloeding/bewerking politiek; communicatieve vaardigheden; keten denken; marktkennis; kennis over consumentengedrag; kennis van LCA; kennis van circulaire businessmodellen; systeemdenken; ondernemerschap; integer handelen; overtuigingskracht; bestuurlijke

Masterclasses rondom het thema "transitie naar Duurzaamheid" voor hun organisatie interessant zou zijn.

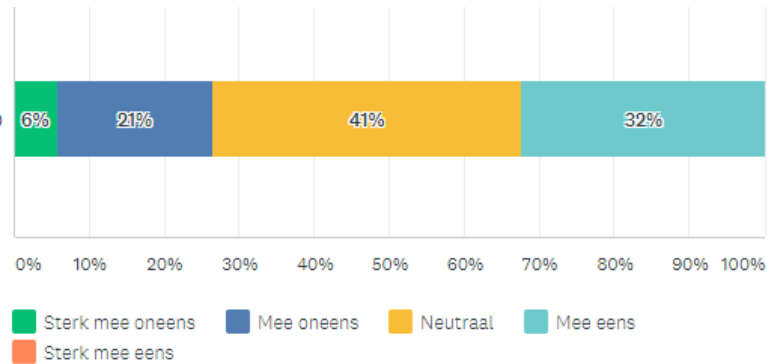

Figuur 12: Overzicht resultaten "Deelname Masterclasses"

Aan de andere kant werd ook gevraagd of deelname aan een tweejarige Masterprogramma rondom "transitie naar Duurzaamheid" interessant zou zijn voor hun organisatie. De grootste groep (41%) heeft bij deze vraag "neutraal" aangevinkt. Een verklaring hiervoor kan zijn dat deze respondenten het lastig vinden om deze vraag voor hun hele organisatie te beantwoorden. Alsnog geeft één derde (32%) van de geteste groep aan dat deelname aan een volledig Masterprogramma rondom het thema "transitie naar Duurzaamheid" interessant zou zijn. De interesse is echter iets minder sterk dan voor deelname aan Masterclasses.

sensitiviteit; kennis van het werkveld om specialisten in te kunnen schakelen; inzicht tot creëren van een visie.

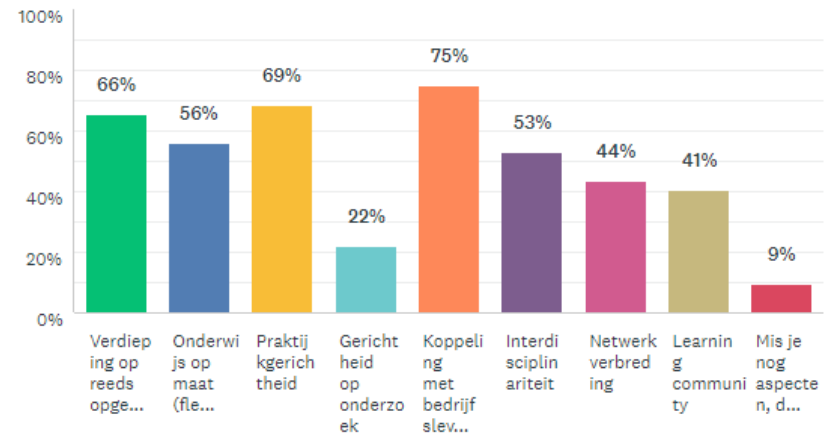
Figuur 13: Overzicht resultaten "Deelname volledige Master Duurzaamheid"

Infobox: er is een duidelijke correlatie en onderlinge samenhang tussen de interesse in masterclasses en/of een volledige Masterprogramma en de hoeveelheid werkervaring van de geteste groep. 80% van de respondenten heeft meer dan 15 jaar werkervaring. Uit de analyse blijkt dat deze groep minder open staat voor deelname aan een volledige opleidingsprogramma.

4.5 Belangrijke aspecten opleidingsprogramma

In de enquête werd ook gevraagd welke aspecten de respondenten belangrijk vinden bij een opleidingsprogramma. Het was mogelijk om meerdere antwoorden te geven. Uit de data-analyse blijkt dat meer dan de helft van de professionals onderstaande vijf aspecten als belangrijk zien in een opleidingsprogramma:

- Koppeling met bedrijfsleven (75%)
- Praktijkgerichtheid (69%)
- Verdieping op reeds opgedane kennis (66%)
- Onderwijs op maat (56%)
- Interdisciplinariteit (53%)

Figuur 14 Overzicht resultaten "Belangrijke aspecten opleidingsprogramma"

Bij Overige (9%) werden door de respondenten bovendien de volgende aspecten toegevoegd:

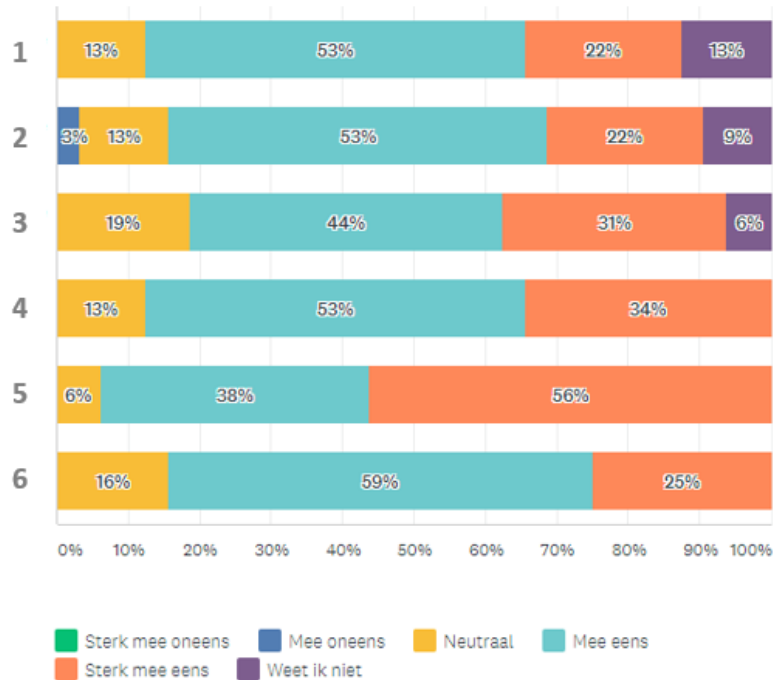
- toepassen van technologie in ontwerp/design van nieuwe procesinstallaties
- Marktgerichtheid
- Samenspel van techniek, mens en commercie (businessmodel)

Uit de enquête blijkt echter ook dat het Nederlandse opleidingsaanbod rondom Duurzaamheid nauwelijks bekend is bij de meerderheid van de respondenten. Slechts 25% van de professionals

geeft aan bekend te zijn met het opleidingsaanbod rondom duurzaamheid in Nederland.

4.6 Deelname learning community

Naast de vragen die direct betrekking hebben op het ontwikkelen van een professioneel Masterprogramma, zijn er ook een aantal vragen gesteld die betrekking hebben op twee andere onderwerpen binnen het project waarin het onderzoek naar de professionele master wordt uitgevoerd. Een daarvan is "Learning community", de andere is

Figuur 15 Overzicht resultaten "Deelname learning community"

"Traineeship" (zie 4.7). De vragen zijn gesteld in vorm van een aantal stellingen. Onderstaand een overzicht van de resultaten met daaronder de respectieve stellingen.

1. Onze organisatie (= de organisatie waar ik voor werk) zou het interessant vinden om deel te nemen aan een learning community rondom het thema "transitie naar duurzaamheid".
2. Onze organisatie zou het interessant vinden om meer met onderwijs- & kennisinstellingen samen te werken rondom het thema "transitie naar duurzaamheid".
3. Onze organisatie zou het interessant vinden om meer met andere bedrijven samen te werken rondom het thema "transitie naar duurzaamheid".
4. Bij een learning community is het opdoen van inhoudelijke kennis en expertise het meest belangrijk.
5. Bij een learning community is de onderlinge kennisuitwisseling het meest belangrijk.
6. Bij een learning community is het verbreden van je eigen netwerk het meest belangrijk.

Ongeveer 80% van de respondenten geeft aan het eens tot sterk mee eens te zijn met deze stellingen. Er kan geconcludeerd worden dat de interesse in deelname aan learning communities in het algemeen groot is en met name het aspect van "kennisuitwisseling" door de respondenten interessant wordt gevonden (94% zijn het met stelling 5 eens).

4.7 Traineeship

Naast "learning communities" werd in de enquête ook het onderwerp "traineeship" onderzocht. Daarbij is de volgende definitie gehanteerd: *"De hbo-student wordt na de afstudeerstage opgeleid voor een functie binnen het bedrijf/de organisatie en werkt tijdens stage en dienstverband aan één of meerdere onderzoeken onder begeleiding van docent-experts van de hogeschool."*

Op de vraag of er bij het bedrijf/de organisatie waar de respondent werkzaam is op korte en middellange termijn behoefte is aan hbo-trainees, heeft 47% met "ja" en 53% met "nee" geantwoord.

Wel geeft 69% aan dat er in het bedrijf/de organisatie innovatieve onderzoeksthema's zijn waar een hbo-trainee aan zou kunnen werken. Onderstaand een opsomming van de onderzoeksonderwerpen die via het opmerkingenveld door de onderzochte groep respondenten (grootbedrijven, MKB, overheid) zijn genoemd:

- Verwaarding van reststromen, optimaliseren processen;
- Circulair werken, inkopen en ontwerpen;
- Productinhoudelijk biobased ontwikkelingen in combinatie met het bepalen van de maatschappelijke waarde (sociaal, ecologisch én economisch);
- Circulariteit, bio-based elektrificatie;
- Warmtenetten, warmtetransitie;
- Energie/Vitaliteit/Water/Food in deltagebieden;
- Lachgasemissies en technologische innovaties;
- Monitoring.

Uit de enquête blijkt verder dat 94% van de respondenten denkt dat een hbo-student bij kan dragen aan de innovatiekracht van het bedrijf/de organisatie. 78% is bereid tijd te investeren in een trainee.

75% is tevens ook bereid om middelen te investeren. Er kan dus geconcludeerd worden dat er in de onderzochte groep respondenten grote interesse en bereidheid aanwezig is om met hbo-trainees samen te werken.

5 Resultaten "Studenten" per hoofdthema

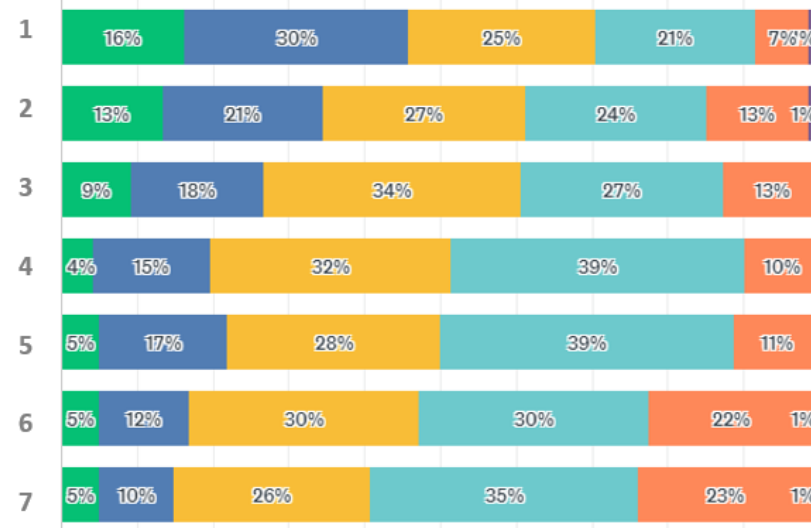
Naast de primaire doelgroep "professionals" is in het marktonderzoek ook onderzocht welke bij- & nascholingsbehoefte de doelgroep "studenten" heeft rondom het thema duurzaamheid.

Onderstaand een overzicht van de resultaten per hoofdthema.

5.1 Interesse duurzaamheid en bij- en nascholingsbehoefte

1. 28% van de studenten geven aan dat ze een bij- & nascholingsbehoefte op het vlak van duurzaamheid hebben.
2. 37% is geïnteresseerd om zich als duurzaamheidsexpert of change maker op te laten leiden of door te ontwikkelen.
3. 40% vindt het belangrijk dat hun toekomstige werkgever bij- en nascholingsmogelijkheden aanbiedt rondom duurzaamheid.
4. 49% van de respondenten vindt het belangrijk dat hun toekomstige werkgever al concrete stappen heeft gezet richting duurzaamheid.
5. 50% vindt het belangrijk dat hun toekomstige werkgever een duurzaamheidsstrategie heeft.
6. 52% heeft persoonlijk een sterke affiniteit met het thema duurzaamheid.

7. 58% vindt het van belang dat hun toekomstige werkgever duurzaamheid een belangrijk thema vindt. Het belang van Duurzaamheid bij de toekomstige werkgever is dus vrij hoog.

Figuur 16: overzicht resultaten "stellingen duurzaamheid en bij- & nascholingsbehoefte"

Uit de data-analyse blijkt echter ook dat bijna een derde van de respondenten bij alle stellingen structureel de antwoordoptie "neutraal" heeft gekozen. Er wordt dus minder vaak geprioriteerd door deze subgroep. Een verklaring hiervoor kan zijn dat deze groep meer informatie nodig heeft over wat "duurzaamheid" precies is voordat er een mening gevormd kan worden.

Er kan geconcludeerd worden dat gemiddeld 45% van de studenten het eens (tot sterk eens) is met de stellingen. Een behoefte tot bij-& nascholing rondom duurzaamheid is bij een derde van de groep aanwezig. Ongeveer twee derde van de studenten vindt het belangrijk dat de toekomstige werkgever een duurzaamheidsfocus heeft.

5.2 Kennis en expertisegebieden professional Master

- Gemiddeld 80% van de studenten vindt dat de genoemde kennis- & expertisegebieden belangrijk (tot zeer belangrijk) zijn om de duurzame transitie te bevorderen.
- Onderstaande kennisgebieden scoren het hoogst bij de studenten:
  - Innovatiemanagement
  - Wet & regelgeving
  - Monitoren en meten van duurzaamheid
  - Kennis over de circulaire economie
  - Gedragsverandering.Deze uitkomsten zijn (behalve Wet- & regelgeving) in lijn met de resultaten voor de doelgroep "professionals".
- Er is een grotere behoefte aan integrale kennis rondom duurzaamheid. Slechts 14% is in een volgende opleiding op zoek naar hele specifieke kennis en expertise rondom duurzaamheid, 32% is op zoek naar brede kennis en expertise rondom duurzaamheid.

5.3 Skills en vaardigheden "transitie naar duurzaamheid"

In lijn met de vragenlijst voor professionals werd aan de studenten gevraagd welke skills en vaardigheden een duurzaamheids-professional volgens hen zou moeten hebben. Daarbij waren meerdere antwoorden mogelijk. De meerderheid van de respondenten geeft aan dat een duurzaamheidsprofessional met

name de volgende skills & vaardigheden zou moeten hebben:

- Onderzoeksvaardigheden (80%)
- Samenwerken & cocreatie (64%)
- Verandermanagement (62%)
- Leiderschapsvaardigheden (59%)

Coördinerende vaardigheden (33%) en Design thinking (36%) scoren iets lager. Het grootste verschil met professionals is dat de optie Onderzoek vaardigheden hier de hoogste score krijgt, terwijl deze bij de doelgroep professionals het laagste prioriteit heeft.

5.4 Masterclasses versus volledig Masterprogramma

Uit de enquête blijkt dat de helft van de onderzochte groep studenten enthousiast is over een mogelijke deelname aan Masterclasses (enkele modules) rondom het thema duurzaamheid. 49% vindt deelname aan masterclasses op specifiek voor hen interessante onderwerpen rondom het thema duurzaamheid interessant. 21% vindt deelname aan een volledig professioneel masterprogramma van twee jaar gericht op de duurzame transitie interessant.

5.5 Belangrijke aspecten opleidingsprogramma

Er werd in de enquête aan de studenten gevraagd wat volgens hen de belangrijkste aspecten in een opleidingsprogramma zijn. Hierbij was het weer mogelijk om meerdere antwoordopties aan te vinken.

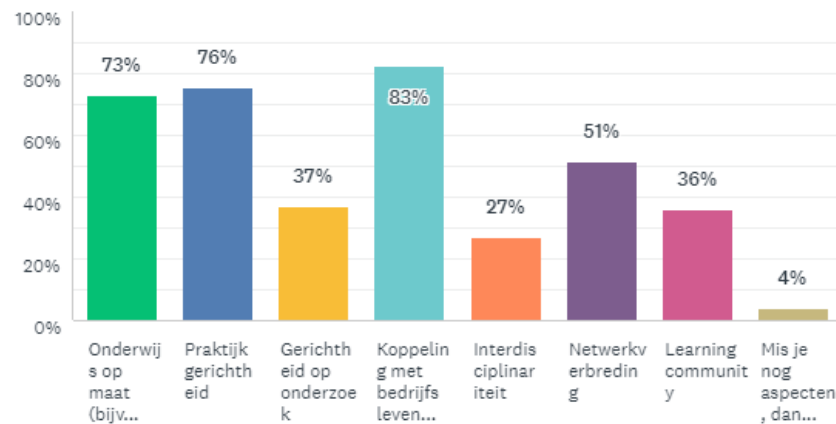

Onderstaand de top 3 aspecten:

- Koppeling met het bedrijfsleven (83%)
- Praktijkgerichtheid (76%)
- Onderwijs op maat (73%)

Bij overige werd met name "theoretische kennis" genoemd.

Uit de enquête blijkt daarnaast dat slechts 5% van de studenten bekend is met het Nederlandse opleidingsaanbod rondom Duurzaamheid.

Figuur 17: Overzicht resultaten "belangrijke aspecten opleidingsprogramma"

5.6 Deelname learning community

Naast de vragen die direct betrekking hebben op het ontwikkelen van een professioneel Masterprogramma (en Masterclasses), zijn er ook aan de doelgroep studenten een aantal vragen gesteld die betrekking hebben op de thema's "Learning community" (en "Traineeship"; zie

5.7). De vragen zijn gesteld in vorm van een aantal stellingen. Gemiddeld 50% van de studenten is het eens met de stellingen rondom learning communities. Ook deze groep is van mening dat met name het aspect van "kennisuitwisseling" centraal moet staan in een learning community.

5.7 Traineeship

Evenals bij de doelgroep professionals werd ook voor de doelgroep studenten het thema "traineeship" onderzocht. Onderstaand de resultaten:

- 85% heeft interesse om de afstudeerstage bij een (mkb-)bedrijf uit te voeren.
- 71% heeft interesse om de afstudeerstage bij een (mkb-)bedrijf in Zuid-West Nederland uit te voeren.
- 67% heeft interesse in een dienstverband bij een (mkb-)bedrijf in Zuid-West Nederland.
- 58% heeft interesse om aan verschillende duurzaamheidsvraagstukken te werken bij een (mkb-)bedrijf tijdens de eindstage.
- 78% denkt bij te kunnen dragen aan de innovatiekracht bij een (mkb-)bedrijf.

Kijkende naar de resultaten bij de doelgroep "professionals" kan er geconcludeerd worden dat er een goede match is tussen de vraag naar trainees (vanuit organisaties) en de interesse in traineeships vanuit de kant van de studenten.

6 Samenvatting belangrijkste resultaten

De bovengenoemde uitkomsten maken duidelijk dat er (naast enkele verschillen) met name overeenkomsten te vinden zijn tussen de antwoorden uit de twee onderzochte doelgroepen. Onderstaand zijn de belangrijkste resultaten samengevat:

- De meerderheid van de respondenten uit beide doelgroepen heeft een affiniteit met het thema duurzaamheid.
- Respondenten uit beide groepen zijn op zoek naar brede kennis- & expertise rondom duurzaamheid; de beoogde doelgroep is in mindere mate op zoek naar specialistische kennis.
- Op hoofdlijnen zijn beide doelgroepen het met elkaar eens over de skills en vaardigheden die een duurzaamheidsexpert zou moeten hebben. Ook wat betreft de kennis- & expertisegebieden die cruciaal zijn om de duurzame transitie te bevorderen zijn professionals en studenten het grotendeels met elkaar eens.
- Beide groepen vinden in een opleidingsprogramma met name de koppeling met bedrijfsleven en praktijkgerichtheid belangrijk
- Respondenten uit beide doelgroepen hebben een voorkeur voor de deelname aan Masterclasses (enkele modules) in plaats van een volledig Professional Master.
- In beide groepen is ongeveer een derde van de respondenten (32% professionals; 21% studenten) geïnteresseerd om aan een volledig Professional Master gericht op duurzaamheid deel te nemen. Het algemene interesse om zich als duurzaamheidsprofessional op te laten leiden en door te

ontwikkelen is in beide groepen tevens groter (38% professionals, 37% studenten).

Daarnaast blijkt er een goede match te zijn tussen de twee doelgroepen rondom een aantal additionele onderwerpen die in de enquête onderzocht zijn:

- In beide groepen is de meerderheid van de respondenten enthousiast over de deelname aan learning communities. Daarbij wordt met name "kennisuitwisseling" door beide groepen als belangrijk aspect gezien.
- Vanuit beide groepen worden veel kansen en raakvlakken gezien rondom het thema "traineeship". Professionals (grootbedrijven, MKB, overheid) geven aan dat er in hun organisaties een duidelijke behoefte is aan hbo-trainees, dat men bereid is om tijd en middelen te investeren en dat er reeds innovatieve onderzoeksthema's geïdentificeerd zijn. Dit sluit aan op de sterke interesse vanuit de studenten in traineeships.

In figuur 18 op de volgende pagina worden de top 6 kennis- & expertisegebieden, top 3 skills en vaardigheden en cruciale aspecten in een opleidingsprogramma samengevat (per doelgroep). Uit het marktonderzoek blijkt dat dit de sleutelaspecten zijn die in een nieuwe Professional Master gericht op transitie naar duurzaamheid aan bod zouden moeten komen en de basis vormen voor verder onderzoek.

Figuur 18: Overzicht Sleutelaspecten Professional Master "transitie naar duurzaamheid" (per doelgroep van links naar rechts gelezen in toenemende mate)

7 Conclusie

De uitkomsten uit het voorliggende onderzoek maken duidelijk dat er een daadwerkelijke behoefte in de markt is voor een additionele Masteropleiding die zich richt op het praktijkgerichte versnellen en versterken van de transitie naar duurzaamheid.

Opvallend is dat de respondenten uit beide doelgroepen een voorkeur hebben voor de deelname aan Masterclasses (losse modules) in plaats van een volledig Professional Master van twee jaar. Keuzevrijheid, flexibiliteit en persoonlijk "maatwerk" lijken daarmee de beste aansluiting op de behoefte van zowel professionals als studenten te bieden.

De resultaten bevestigen de vanuit Avans Hogeschool beoogde integrale insteek van de Professional Master: interdisciplinariteit, flexibiliteit, onderwijs op maat en praktijkgerichtheid.

Wij adviseren om in een tweede fase verdiepend onderzoek te doen om de inhoudelijke invulling van de beoogde Professional Master en specifiek ook van de Masterclasses verder te concretiseren. Daarbij raden wij aan om door middel van kwalitatieve onderzoeksmethoden (zoals diepte-interviews en focusgroepen) onderstaande aspecten nader inhoudelijk te analyseren:

- ❖ Behoefte aan en interesse in theoretische concepten en modellen (per Top kennis- & expertisegebied).
- ❖ Behoefte aan praktische methoden en technieken (per Top kennis- & expertisegebied).
- ❖ Verdere concretisering van de Top skills en vaardigheden en kansrijke koppelingen met kennis- & expertisegebieden.

Onze contactgegevens

KplusV

Vestiging Arnhem

Postbus 60055
6800 JB Arnhem
Westervoortsedijk 73
6827 AV Arnhem
T +31 (0)26 355 13 55

Vestiging Amsterdam

Postbus 74744
1070 BS Amsterdam
Science Park 402
1098 XH Amsterdam
T +31 (0)20 669 90 66

Vestiging Rotterdam

Stationsplein 45
(Groot Handelsgebouw)
3013 AK Rotterdam
Ruimte A4.004
T +31 (0)10 254 00 17

E info@kplusv.nl
I www.kplusv.nl

Thema's

Over KplusV

Wie we zijn

Wie betrokken is, wordt betrokken. Dat zien we bij KplusV elke dag. Opdrachtgevers en initiators weten ons te vinden. Voor gedegen adviezen. Voor onze kennis van zowel de publieke sector als het bedrijfsleven. Voor onze ervaring met innovatieve projecten. En voor onze ondernemersmentaliteit. Vaak nemen we zelf het initiatief om partijen bij elkaar te brengen. Want we houden van aanjagen en van resultaat.

Wat we doen

We verbinden mensen en mogelijkheden. Daar zijn we goed in. We laten publieke organisaties en bedrijven excelleren, zodat ze het beste uit zichzelf en elkaar halen. Verbinden als middel, niet als doel. Met als gevolg slimme oplossingen die betekenisvol zijn voor maatschappij en opdrachtgevers. Je vindt ons overal waar mogelijkheden en ambities bij elkaar komen. Bij de publieke sector die voor maatschappelijke uitdagingen staat. Bij ondernemingen met strategische en operationele vraagstukken. Bij organisaties in transitie.

Hoe we verbinden

In ieder geval altijd informeel en collegiaal. Maar met een enorme drive om projecten te laten slagen. Met inspirerende initiatieven en goede ideeën. Als adviseur, kwartiermaker, programmamanager of gids... Zolang het maar slaagt. We denken, durven en doen. Die houding maakt ons tot een modern, no nonsens kennisbedrijf. Flexibel, innovatief en resultaat-gedreven. Aantoonbaar.

En waarom we dat doen

Onze kracht schuilt in onze aanpak: een stevige mix van bedenken, verbinden en doen. Partijen en middelen succesvol bij elkaar brengen. Liefst in een publiek-privaat ecosysteem. Omdat dat mogelijkheden biedt om structureel en langdurig waarde te creëren die je niet alleen kunt bereiken. Wij werken er al sinds 1984 mee. En onze ambitie is daarin marktleider te blijven. Want zo leveren en ervaren we elke dag de toegevoegde waarde ervan. Bij onze projecten, bij onze opdrachtgevers, in de samenleving en bij onszelf... KplusV initieert, adviseert, verbindt en realiseert. Nu en in de toekomst.

